



JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Advokaadibüroo HEED Entsik
eerik.entsik@heedentsik.ee

Teie 21.03.2025
Meie 26.03.2025 nr 10-4/2766-2

Vastus

Pöörduisite Justiits- ja Digiministeeriumi poole sooviga saada selgitusi avaliku teenistuse seaduse (edaspidi ATS) § 52 lg 1 ja § 90 lg 2 p 1 osas.

ATS § 52 lg 3 p 1 kohaselt ei või ametijuhendit muuta ametniku nõusolekuta, kui muutuvad oluliselt teenistusülesannete täitmiseks kehtestatud nõuded.

ATS § 52 lg 1 kohaselt määratakse ametijuhendis:

- 1) ametikoha teenistusülesanded;
- 2) ametniku haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele kehtestatud nõuded;
- 3) summeeritud tööaja, valveaja või öötöö kohaldamise korral sellekohane märke.

ATS § 52 lg 1 on ammendav loetelu, kuna see ei sisalda lahtisele või näidisloetelule omaseid väljendeid, nagu „eelkõige“ või „muu hulgas“, vaid sätestab ammendavalt, mida saab ametijuhendiga kindlaks määrata - selleks on eelkõige teenistusülesanded ning nende täitmiseks vajalik haridus, töökogemus, teadmised ja oskused.¹

Ametnikule esitatavad nõuded võivad tuleneda:

- 1) ATS-st (ATS § 14, 15);
- 2) Vabariigi Valitsuse määrusest, mis on kehtestatud ATS § 10 lg 1 p 1 alusel;
- 3) ametiasutuse juhi või tema kõrgemalseisva juhi või tema volitusel kantsleri kehtestatud ATS § 10 lg 1 p 1 täpsustavatest nõuetest;
- 4) ATS eriseadusest (nt VangS § 113 prim lg 1 kohaselt peab vanglaametnik vastama vanglaametniku teenistusülesannete täitmiseks kehtestatud hariduse, töökogemuse, tervise ja kehalise ettevalmistuse nõuetele ning isiku teadmistele, oskustele ja isiksuseomadustele kehtestatud nõuetele. VangS § 146 lg 4 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega vanglateenistuse ametniku tervisenõuded ja tervisekontrolli korra ning tervisetõendi sisu ja vormi nõuded.).

Alljärgnevalt toome välja Teie poolt esitatud küsimused ja meie seisukoha nende küsimuste osas:

¹ [3-22-157/25](#) p 32.1

Küsimus 1

Kas ATS § 90 lg 2 alusel võib ametnik nõuda koondamist üksnes juhtudel, kui tema edasise töötamise muudab võimatuks üks eespool mainitud asjaoludest (st ATS § 52 lg 1 p 2) või võib ta nõuda koondamist mistahes töökorralduse olulise muudatuse puhul, sealhulgas näiteks kõrgendatud nõuete kehtestamise korral ametniku füüsilisele võimekusele ja tervisele, mis muudab tema töötamise asutuses võimatuks?

Seisukoht

ATS § 90 lg 2 p 1 kohaselt võib ametnik nõuda teenistusest vabastamist koondamise tõttu, kui muudetakse ametijuhendit ulatuses, mis eeldab ametniku nõusolekut, ja ametnik ei ole seda andnud. Seega on ametnikul õigus koondamist nõuda vaid siis kui nõue, mida muudetakse, on ametijuhendis kirjas (ametniku haridusele, töökogemusele, teadmiste ja oskustele kehtestatud nõuded, summeeritud tööaja, valveaja või öötöö kohaldamise korral sellekohane märged) vaatamata sellele, et lisaks on ametnikule kehtestatud ka nõudeid, mis tulenevad seadusest, Vabariigi Valitsuse määrusest või nt on ametiasutuse juhi poolt kehtestatud. Ka Riigikohus² on leidnud, et koondamisolukord ei teki siis, kui ametijuhendit ei ole muudetud – konkreetses asjas leidis kohus, et kaudse vaksineerimise nõude mittetäitmine ei saa olla aluseks koondamisolukorra tekkimisele, kuivõrd ametijuhendit ei muudetud. Kolleegium nõustus vastustajaga, et vaksineerimise nõuet ei saa kehtestada ametijuhendiga, sest vaksineerimise nõue ei ole käsitatav ei ametikoha teenistusülesandena ega ka nõudena ametniku haridusele, töökogemusele, teadmiste ja oskustele, vaid tegemist on töötervishoiu nõudega TTOS-i tähenduses.

Küsimus 2

Juhul kui halduse siseaktiga muudetakse kõikidele ametnikele kehtestatud nõudeid, siis kas sisulises (so materiaalses) mõttes on tegemist ametijuhendite üheaegse muutmisega?

Seisukoht

ATS 14 lg 4 kohaselt ATS § 14 lõikes 3 nimetatud ametiasutuse juht või tema kõrgemalseisev juht või tema volitusel kantsler [võib kehtestada](#) ATS § 10 lõike 1 punktis 1 nimetatud Vabariigi Valitsuse määrusega teenistusülesannete täitmiseks kehtestatud nõudeid täpsustavaid nõudeid ning lisanõudeid isiku teadmiste ja oskustele, kui see on vajalik teenistusülesannete täitmiseks.

Tegemist on täpsustavate või lisanõuete kehtestamisega, kuid ei saa asuda seisukohale, et oleks tegemist ametijuhendi muutmisega.

Tulenevalt ATS § 9, juhivad Rahandusministeerium avaliku teenistuse arendamist ning nõustab mh ametiasutusi avalikku teenistust reguleerivate õigusaktide rakendamise osas. Seega soovitame pöörduda ka Rahandusministeeriumi poole.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Monika Tappo
nõunik

² [3-22-157/25](#)

Monika Tappo 5189490
Monika.Tappo@justdigi.ee